

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN NİTELİKLERİ

THE COMPETENCE OF THE ADMINISTRATORS OF PRIMARY SCHOOLS IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION

Yusuf CERİT

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakóltesi İlköğretim Bölümü

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelerin etkisi ile küreselleşme süreci hız kazanmıştır. Küreselleşme sosyal, ekonomik ve siyasal bütün alanlarda etkide bulunmaktadır. Eğitim kurumları da küreselleşme sürecinden etkilenmektedir. Okul yöneticilerinin yeterlilikleri de bu süreç doğrultusunda değişime uğramaktadır. Bu açıdan küreselleşme sürecinde ilköğretim okulu yöneticilerinin yeterliliklerinin ne olduğu araştırılmıştır. Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Bu çalışmanın alanını Bolu ilinde bulunan 34 ilköğretim okulu yöneticileri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılarak analiz yapılmıştır. Bu çalışmada küreselleşme sürecinde ilköğretim okulu yöneticilerin nitelikleri öğretmenleri yönlendirebilme, sürekli gelişimi benimseme, bilgisayar teknolojisini kullanabilme, vizyon sahibi olma, öğretmenlerin işleri ile ilgili karar almalarına izin verme, takım çalışması yapabilme, çevre ile iletişim kurabilme, öğretmenleri destekleme, işbirliği yapabilme, yenilikçi olma, internet'i kullanabilme, yaratıcı olma, yeni fikirlere açık olma, katılımcı karar alma, hoşgörölü olma, uyum sağlayabilme, yetki devredebilme, evrensel değerlere bağlılık ve kendini yenileme isteği olarak tesbit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Okul Yöneticisi, okul yöneticilerinin nitelikleri

ABSTRACT

The process of globalization gained acceleration with the effects of quick developments in the information and communication technology. Globalization influences in all social, economical and politic issues. Educational foundations are also affected by the globalization. The competence of the school administrators changes depending on this process. From this point of view, it is aimed to search what the competence of the administrator is. The data was obtained by means of survey. 34 administrators of the primary schools in Bolu was composed the area of this study. The statistical analysis of the obtained data was analysed using frequency, percentage and average. In this study, the competences of the administrators primary schools in the process of globalization were determined as; orienting the teachers, doption of continual development, using computers Technologies, forming vision, to allow teachers to decide on issues related to teachers' affair, making team work, relations with the environment, supporting the teachers, making cooperation, innovating, using internet, creating, being open to new ideas, participatory decision-making, to be able to adopt, devolution, loyalty of universal values, willingness to renewal himself/herself.

Key word: Globalization, School Administrator, The competences of the administrators schools

Giriş

Günümüzde toplumsal yaşamı açıklamada kullanılan kavramlardan biri küreselleşmedir. Bu kavram sosyal, ekonomik ve siyasal alanlarda meydana gelen değişimlerin dünyaya hızlı bir şekilde yayılmasını ve etkilemesini açıklamada kullanılmaktadır.

Küreselleşme kültürden adalete, çevreden finansmana ve ekonomiye, hayatın tüm alanlarında dünya çapında yaygınlaşan, derinleşen ve hızlanan bir "birbirine bağımlılık" algısı olarak tanımlanabilir (Held ve diğerleri, 1999).

Küreselleşme, dünyanın en uzak köşelerinde aydınlanma hızı olarak oluşmaktadır. Sistemlerin taşınmasındaki teknik devrim uluslar ve insanlar arasındaki ticari işlerde ve kültürel etkileşimde ulusalın ötesinde bir hareketlilik olarak sonuçlanmıştır (Couglin, 1996). Yeni milenyumda bireyler, kurumlar, uluslar ve sivil toplum örgütlerinin oynayacakları roller ile ilgili yeni bir bilinç ortaya çıkmıştır. Bugün ulus, dünyadaki sınırsız değişim dinamikleri tarafından etkilenmeden kalamamaktadır. Kolektif zenginlik, çoklu yetenekler ve ortak güç gittikçe artan bir şekilde kültürel etkileşimden kaynaklanmaktadır (Kirkwood, 2001).

Küresel eğitim, gittikçe artan bir şekilde bir biriyle bağımlı ve kompleks küresel bir toplumda millet, devlet ve toplumlarında vatandaş olarak sorumluluklarını karşılamak için gerekli olan tutum, beceri ve bilgileri öğrencilere sağlama sürecidir. İnsan topluluklarının değerlerini ve ilgilerinin ve farklılıklarının değerlendirmesidir. Bu anlamda küresel eğitimin hedefi, yeryüzünde ve insanlık için küresel dayanışmayı artırmaktır. Bu hedefleri içermek için okullar bütün öğrencilere kültürler arası ve uluslararası insan ilişkilerini, eleştirel düşüncüyü, sosyal duyarlılığı, vatandaşlık sorumluluğunu artıran öğrenme aktivitelerini içermek zorundadır (Le Roux, 2001, 73).

Küresel ekonomik dönüşüm ve onun formal eğitim için muhtemel sonuçları eğitimsel araştırma ve politikaları, okulların esnek, değişime duyarlı ve etkili olmalarına odaklanmıştır (Hill, 1999, 512). Okullar yenilikleri ve risk almayı teşvik eden bir çevre yaratmayı teşvik etmelidir (Lewis, Jensen ve Smith, 2003).

Ekonomik ve teknolojik durumlardaki dramatik ve küresel değişim ilişkileri, işi ve eğitimi temelden değiştirmektedir. Hızlı dönüşüm ve dünyaya yayılan bilgisayar bağlantıları sayesinde bugünün yetişkin üyeleri yaşadıkları yerlerden ziyade bir çok yerde rekabet edecek, işbirliği yapacak, ilgilere ve arkadaşlara sahip olacaktır. Çalışanların, işlerinde ve özel yaşamlarında yeni düşünce ve beceriler öğrenmeleri gerekecek ve gelişmelere uyum sağlamak zorunda kalacaklardır (Hill ve Guthrie, 1999, 511).

Rekabetin küresel boyut kazandığı günümüzde işletmeler için önemli fırsatlar ve rekabet üstünlüklerinin sağlanması, üretim faaliyetlerinin etkin bir şekilde başlatılması, sürdürülmesi ve en iyi bir seçimle sonuçlandırılması her şeyden önce uygulanan yönetim anlayışı ve özellikle de nitelikli yöneticilerin varlığına bağlı bulunmaktadır (Öztürk, 1998, 43).

Küreselleşme ile birlikte yönetici kavramının sanayi toplumundaki genel kabul gören anlamında ciddi bir farklılık oluşmaktadır. Bütün sorun ve sorunlara uygun çözüm ve cevapları bilen yöneticiden, sorun ve sorunları tayin eden, tanımlayan ve çözüm aşamasında diğer çalışanların katkılarını birleştiren yöneticiye doğru gerçekleşen bir dönüşüm söz konusudur (Öğüt, 2001, 69). Küresel rolün farkında olan liderler, küresel bir toplumun ihtiyaçlarına duyarlı olmanın önemini kavramışlardır (Gibson, Schiller ve Turk, 2003).

Dinamik bir çevrede ve küresel bir rekabet ortamında faaliyet gösteren işletmelerin yöneticilerinin nitelik ve davranışlarının yeniden formüle edilmesi gündeme gelmiş bulunmaktadır.

Küreselleşmenin etkisi ile meydana gelen değişim sürecinden bütün toplumsal kurumlar gibi eğitim kurumları da etkilenmektedir. Eğitim kurumlarının amaçları ve işleyişinde dönüşüm yaşanmaktadır. Küreselleşmenin etkisi ile bireylerin niteliklerinde değişim eğilimi gözlenmektedir. Bu niteliklerden önemli olanlardan birisi, kişilerin bir dünya vatandaşı şeklinde yetiştirilmesi gerekliliğidir. Bireylere kazandırılacak olan davranışların farklılaşması onların eğitimlerinin yapıldığı yerler olan okulları da etkilemiştir. Bu durumda okulların amaçlarının yeniden düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda okulların yönetim şekilleri ve örgütsel yapılanmasında da değişimler oluşmaktadır. Küreselleşmenin etkisi ile ortaya çıkan hız dünyasında okullarında hızlı bir şekilde etkinlikte bulunmaları ve hızlı değişim sürecine uyum sağlayabilme özelliğine sahip olmaları gerekmektedir.

Aynı zamanda örgütlerin etkili olabilmeleri uygun yönetim becerilerini gösterebilmelerine bağlıdır. Etkin yöneticiler etkin bir örgüt yönetimini gerçekleştirebilirler. Bu da çağın gerektirmiş olduğu anlayışı benimsemeyi ve geleceği öngörebilmeyi gerektirir. Yeni ortaya çıkan bir anlayış yeni yönetim ve yönetici niteliklerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Küreselleşme sürecinde okulların etkili bir şekilde çalışmalarını sürdürmeleri yöneticilerin bu kavram doğrultusunda bir anlayışa sahip olmalarını gerektirmektedir. Küreselleşmenin etkisi ile ortaya çıkan yeni yönetim anlayışı, okul yönetimini ve okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeni becerilerin ve yeni bir anlayışın oluşmasına neden olmuştur. Okulların iyi yönetilmesi toplumsal gelişme açısından çok önemlidir. Günümüzün toplum yapılanmasını açıklamada kullanılan bir kavram olan küreselleşme çerçevesinde okul yöneticilerinin yönetim algılamalarının nasıl olduğunu belirlemek gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Küreselleşme sürecinde etkin bir okul yönetimi ancak küreselleşmenin ortaya koymuş olduğu anlayışın farkında olan ve benimseyen yöneticiler sayesinde olacaktır. Bu nedenlerden dolayı küreselleşme sürecinde ilköğretim okulu yöneticilerinin niteliklerine ilişkin ilköğretim okulu yöneticilerinin algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı, küreselleşme sürecinde ilköğretim okulu yöneticilerinin niteliklerine ilişkin ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerinin neler olduğunu belirlemektir. Araştırma ile ilgili veriler Bolu ili merkez ilçe de yer alan 34 ilköğretim okulu yöneticisinden elde edilmiştir.

Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Anket araştırmacı tarafından hazırlanarak alan uzmanlarının görüşleri alınmış ve yapılan eleştiriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Anket iki kısımdan oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almakta ikinci bölümde ise küreselleşme sürecinde okul yöneticilerinin nitelikleri 21 madde olarak yer almaktadır.

Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Veriler frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalar kullanılarak analiz edilmiştir. İlköğretim okulu yöneticilerinin küreselleşme sürecinde okul yöneticilerinin niteliklerini benimseme düzeyleri aritmetik ortalamalara göre tespit edilmiştir. Aritmetik ortalamalar şu aralıklarda belirlenmiştir;

1.00 – 1.79 HİÇ

1.80 - 2.59 AZ

2.60 – 3.39 ORTA

3.40 – 4.19 ÇOK

4.20 – 5.00 TAM

Aritmetik ortalaması 3.40 ve üzeri olan ilköğretim okulu yöneticilerinin cevapları ilköğretim okulu yöneticilerinin nitelikleri olarak belirlenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

İlköğretim okulu yöneticilerinin küreselleşme sürecinde olması gerektiğini düşündükleri ilköğretim okulu yöneticilerinin nitelikleri aritmetik ortalama değerleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Tablo – 1’de görüldüğü gibi okul yöneticilerinin nitelikleri katılımcıların yanıtlarının düzeyine göre şöyle sıralanmıştır; öğretmenleri yönlendirebilme (X: 4.61), sürekli gelişimi benimseme (X: 4.58), bilgisayar teknolojisini kullanabilme (X: 4.52), vizyon sahibi olma (X: 4.38), öğretmenlerin işleri ile ilgili karar almalarına izin verme (X: 4.11), takım çalışması yapabilme (X: 4.08), çevre ile iletişim kurabilme (X: 4.08), öğretmenleri destekleme

(X: 4.08), işbirliği yapabilme (X: 4.05), yenilikçi olma (X: 4.05), internet'i kullanabilme (X: 4.05), yaratıcı olma (X: 4.05), yeni fikirlere açık olma (X: 3.97), katılımcı karar alma (X: 3.97), hoşgörülü olma (X: 3.97), uyum sağlayabilme (X: 3.91), yetki devredebilme (X: 3.79), evrensel değerlere bağlılık (X: 3.73), kendini yenileme isteği (X: 3.67).

Okul yöneticilerinin "orta" düzeyde katıldıkları okul yöneticilerinin nitelikleri ise şunlardır; farklı kültürlere saygılı olma (X: 3.23) ve esnek olabilme (X: 3.14).

Tablo - 1: İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Niteliklerine İlişkin Frekans, Yüzde ve Aritmetik Ortalama Dağılımları

Yönetici Nitelikleri	Tam Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
	Uyum Sağlama	11	32,4	11	32,4	10	29,4	2	5,9	-	
Yenilikçi Olma	14	41,4	10	29,4	8	23,5	2	5,9	-	-	4,05
Yetki Devredebilme	10	29,4	11	32,4	9	26,5	3	8,8	1	2,9	3,79
Yeni Fikirlere Açık Olma	14	41,2	10	29,4	6	17,6	3	8,8	1	2,9	3,97
Farklı Kültürlere Saygılı Olma	5	14,7	7	20,6	15	44,1	5	14,7	2	5,9	3,23
Katılımcı Karar Alma	16	47,1	6	17,6	8	23,5	3	8,8	1	2,9	3,97
İşbirliği Yapabilme	14	41,2	13	38,2	4	11,8	1	2,9	2	5,9	4,05
Yaratıcılık	15	44,1	12	35,3	2	5,9	4	11,8	1	2,9	4,05
Hoşgörü	15	44,1	9	26,5	7	20,6	1	2,9	2	5,9	3,97
Kendini Yenileme İsteği	14	41,2	4	11,8	9	26,5	5	14,7	2	5,9	3,67
Çevre ile İletişim Kurma	19	55,9	5	14,7	6	17,6	2	5,9	2	5,9	4,08
Takım Çalışması	15	44,1	10	29,4	6	17,6	3	8,8	-	-	4,08
Esneklik	4	11,8	11	32,4	10	29,4	4	11,8	5	14,7	3,14
Bilgisayar Kullanabilme	23	67,6	8	23,5	2	5,9	-	-	1	2,9	4,52
Öğretmenleri Destekleme	20	58,8	5	14,7	2	5,9	6	17,6	1	2,9	4,08
Öğretmenlerin Karar Almalarına İzin Verme	16	47,1	8	23,5	9	26,5	-	-	1	2,9	4,11
Vizyon Sahibi Olma	21	61,8	7	20,6	5	14,7	-	-	1	2,9	4,38
İnterneti Kullanma	20	58,8	3	8,8	6	17,6	3	8,8	2	5,9	4,05
Evrensel Değerlere Bağlılık	12	35,3	7	20,6	9	26,5	4	11,8	2	5,9	3,73
Sürekli Gelişimi Benimseme	26	76,5	4	11,8	3	8,8	-	-	1	2,9	4,58
Öğretmenleri Yönlendirme	26	76,5	3	8,8	5	14,7	-	-	-	-	4,61

Küreselleşmenin önemli etkilerinden biri sürekli meydana gelen değişim ve bu değişimin dünyaya çok kısa zamanda yayılmasıdır. Bu açıdan okul yöneticilerinin meydana gelen değişime uyum sağlamaları ve kurumlarına adapte edebilmeleri önemli bir beceri olarak görülebilir. İlköğretim okulu yöneticileri gelişmelere uyum sağlayabilme becerisine sahip olmaları gerektiğini belirtmeleri okulların gelişmelere uyum yeteneğini ortaya koyması açısından önemlidir. Aynı zamanda yenilikçi olma ve yeni fikirlere açık olma gibi niteliklerin yöneticiler tarafından sahip olunması gereken beceriler arasında yer alması gerektiğinin tespit edilmesi de bu bulguyu desteklemektedir. Bununla birlikte Rhinesmith (1992), Kedia ve Mukherji (1999) ve

Özkalp ve Kirel (2000) de küreselleşme sürecinde yöneticilerin özellikleri arasında uyum sağlama ve yenilikçi olma becerilerinin yer aldığını belirtmişlerdir. Ancak bu nitelikle ilgili esnek olabilme özelliği konusunda beklenen düzeyde bir düşüncenin belirtilmemiş olmasına da dikkat etmek gerekmektedir. Çünkü uyum sağlayabilme esnek bir düşünceyi benimsemeyi gerektirir. Okul yöneticilerinin eğitimsel uygulamalarda ve okulun örgütlenmesinde esnek bir yapılanmayı benimsemeleri değişimin kaçınılmaz olduğu bir çağda var olabilmenin gereğidir. Bu nedenle uyum sağlama ve esnek olma nitelikleri bir biriyle yakından ilgili özelliklerdir.

Yönetim alanında meydana gelen gelişmeler çerçevesinde katılımcılık önemli bir unsur olarak ifade edilmektedir. Özellikle çok hızlı bir değişimin meydana geldiği küresel bir ortamda bütün çalışanlarla birlikte işbirliği içerisinde çalışma önemli görülmektedir. Bu sayede farklı kişilerden farklı fikirler gelebilecek ve bir sinerji oluşabilecektir. Bu da kurumların daha iyi yönetilmesine katkıda bulunacaktır. Okul yöneticilerinin de eğitim faaliyetinin uygulayıcıları olan öğretmenlerle birlikte okulun işleyişini ve eğitimle ilgili kararları birlikte almaları etkili bir okul yönetimi için önemli görülebilir. Bu anlamda okul yöneticilerinin katılımcı karar alma ve işbirliği yapma ve takım çalışması yapabilme niteliklerinin olması gerektiğinin katılımcılar tarafından belirtilmesi okul yönetiminin etkililiği açısından önemli görülebilir. Araştırmada elde edilen bulguları destekler nitelikte Öztürk (1998), Geiselhart (2000) ve Dimmock (2000) de küreselleşme sürecinde yönetici özellikleri arasında katılımcılığın, takım çalışmasının ve işbirliği yapabilmenin yer aldığını ifade etmişlerdir.

Aynı zamanda öğretmenlerin profesyonel bir kişi olarak kendi işleriyle ilgili kararlarını alabilmeleri önemlidir. Alanın uzmanı olan öğretmenlerin okul yöneticileri tarafından çalışmalarıyla ilgili kararları alabilme ve gerektiği durumlarda yetkisini devretme eğitim etkinliklerinin daha hızlı yürütülmesini sağlayacaktır. Kararların bire bir uygulayıcılar tarafından alındığı için de daha isabetli ve etkili olacaktır. Bu açıdan okul yöneticilerinin de yetki devredilmesi ve öğretmenlerin işleri ile ilgili karar almaları gerektiğini düşünmeleri önemli görülebilir.

Küreselleşme farklı kültürlere sahip bireylerin etkileşim içerisinde olmasını sağlamıştır. Artık ulusal sınırlar içerisinde kalmak çok fazla mümkün görülmemektedir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve uluslar arası işbirliğinin yaygınlaşması, insanların kendi ülkelerinin dışında çalışabilme ihtimali ve uluslararası şirketlerin yaygınlaşması bireylerin farklı değerlere sahip olmalarını gerektirmektedir. Bu davranışlar bireylere kazandıracak kurum ise okuldur. Bu durum eğitim kurumlarının kendi içinde hoşgörülü ve saygılı olmalarını zorunlu kılar. Okul yöneticilerinin de farklı değerlere sahip öğrenci ve öğretmenlerine karşı adil, hoşgörülü ve saygılı davranması bu özelliklere sahip okul ortamının

oluşmasına katkıda bulunacağından önemlidir. Bu açıdan okul yöneticilerinin hoşgörülü olma niteliğine sahip olması gerektiğinin katılımcılar tarafından belirtilmesi pozitif bir durumdur. Kedia ve Mukherji (1999), Karadal (2001), Harvey ve Navicevic (2002) ve Hilke (2003) bu bulguyu destekleyerek yöneticilerin farklı değer yargılarına karşı hoşgörü ve saygılı olabilmeye özelliğine sahip olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Ancak farklı kültürlere sahip olanlara saygılı olma özelliğini benimsenme düzeyinin "orta" seviyede olduğuna dikkat edilmelidir.

Küreselleşme sürecinde önemli okul yöneticilerinin özelliklerinden biri de vizyon sahibi olmaktır. Geleceğe ilişkin öngörülerde bulunma kurumların varlığını sürdürmelerini sağlayacaktır. Okullar geleceği tahmin etmek zorunda olan örgütlerin başında gelmektedir. Çünkü, okullar hem bir çalışan hem de toplumun bir üyesi olan bireyleri yetiştirecek olan örgütlerdir. Okul yöneticilerinin, çalışanların niteliğinin ve gelecekte toplumsal yapının ne olacağına ilişkin öngörülerde bulunması gerekmektedir. Bu nedenle okul yöneticilerinin de vizyon geliştirebilme niteliklerine sahip olmaları gerektiğini düşünmeleri önemli görülebilir. Black (1998) ve Cerit (2001) de çalışmalarında araştırmada elde edilen bulguyu destekleyerek, okul yöneticilerinin vizyon geliştirme görevlerinin bulunduğunu belirtmişlerdir.

Küreselleşme sürecinin oluşumuna etki eden gelişmelerden birisi bilgisayar teknolojilerinin çok hızlı gelişmesi ve değişmesi ve bilgisayarın yaygın olarak çoğu işte kullanılmasıdır. Okulların öğrencilere bilgisayar kullanımını öğretmenleri bir zorunluluk haline almıştır. Sürekli gelişme durumunda olan eğitim etkinliklerinden haberdar olabilmek ve sanal ortamda da eğitimsel faaliyetleri yürütebilmek için bilgisayar teknolojilerinden faydalanılması gerekmektedir. Bu nedenle okul yöneticilerinin bilgisayar kullanmaları ve internet bağlantısında bulunmaları konusunda ilköğretim okulu yöneticilerinin olumlu tutuma sahip olmaları okulların bilgisayardan eğitimsel etkinliklerde yararlanacaklarını göstermesi açısından önemlidir. Bu bulguyu destekler nitelikte Akkoyunlu (1995), Kedia ve Mukherji (1999), Akbaba Altun (2000) ve Cerit (2001) de yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini kullanabilmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir.

Dinamik bir toplumsal yaşamda bireyler her geçen zamanda yeni becerilere ihtiyaç duymaktadırlar. Davranış kazandırma görevi olan eğitim kurumlarının bu ihtiyacı göz önünde bulundurarak kendini yenilemeleri gerekmektedir. Bu ise sürekli gelişimi benimsemelerine bağlıdır. Araştırmada ilköğretim okulu yöneticilerinin sürekli gelişimi benimseme özelliğine sahip olmaları gerektiğini düşündüklerinin belirlenmesi, küresel çağın özelliklerine uygun olarak okulların yönetilmesine katkı sağlayacağından önemli bir sonuç olarak görülebilir.

Okullar uzman çalışanların yoğun olduğu örgütlerdir. Öğretmenlerin birer uzmanlık alanları vardır. Kendi işlerini iyi şekilde yapabilecek beceri ve yeterliliğe sahiptirler. Okul yöneticileri de öğretmenler gibi bir uzmanlık alanına sahiptir. Çağımızda artık yöneticilerin kendileri gibi uzman çalışanlara emir vererek iş yaptırma davranışı çok fazla kabul görmemektedir. Okul yöneticileri emir verme yerine öğretmenlerini yönlendirme becerisine sahip olmalıdırlar. Bu bağlamda küreselleşme sürecinde ilköğretim okulu yöneticilerinin öğretmenleri yönlendirme niteliğine sahip olmaları gerektiğini düşündüklerinin tespit edilmesi çağdaş yönetim anlayışının okul yöneticileri tarafından benimsendiğini göstermesi açısından önemli görülebilir.

SONUÇ

Küreselleşme bir çok alanı olduğu gibi eğitimi ve eğitim kurumlarını da etkilemiştir. İnsanlar yaşamış oldukları yerden hareket etmeden başka bir toplumdaki oluşan her hangi bir konudaki uygulamadan ve gelişmeden haberdar olabilmektedirler. Bu davranış biçimi, bir ülkedeki eğitim sistemindeki değişmeler ve gelişmeler, eğitimi algılama biçimi, bireyleri yetiştirme tarzları ve eğitimin amaçlarından diğer ülkelerde etkilenmesine neden olmaktadır. Bu açıdan dünyaya entegre olabilmenin, bireylere evrensel yaşam içerisinde kendilerini kabul ettirebilmelerinin sağlanabilmesi için küresel anlayış çerçevesinde eğitim sisteminin yapılandırılması ve bireylerin bu anlayış doğrultusunda yetiştirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Eğitim anlayışında meydana gelen değişim doğal olarak eğitim yönetimi anlayışına da yansımıştır. Artık geleneksel hiyerarşik ve katı yapılanmış bir yönetim anlayışıyla okulları yönetebilmek mümkün görülmemektedir. Küreselleşmenin etkisiyle esnek yapılanmış, katılımcı, uyum yeteneği gelişmiş ve yatay örgütsel yapılanmanın benimsendiği bir anlayışla okulların yönetilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Elbette bu durum okul yöneticilerinin niteliklerini de etkilemiştir. Okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeni özellikler ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında, uyum sağlayabilme yeteneği, yenilikçi, yaratıcı, hoşgörülü, gelişime benimseme, takım çalışması yapabilme, vizyon sahibi olma, yönlendirebilme ve evrensel değerleri benimseme gibi nitelikler yer almaktadır.

Bunu sağlayabilmek için, okulun küreselleşme anlayışına uygun bir yönetim biçimiyle idare edilmesine bağlıdır. Küreselleşme sürecinde okul yöneticilerinin sahip olması gereken niteliklerinin bilincinde olmaları ve bu özellikleri benimseyen düşüncelere sahip olmaları çağa uygun etkin okul yönetiminin gerçekleştirilmesine olumlu yönde katkıda bulunacaktır.

Kaynakça

- Akbaba Altun, S. (2000). Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Kullanma Düzeyleri. **Eğitim Araştırmaları**, Ekim, 10-16.
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. **H. Ü. Eğitim Fak. Dergisi** 11, 105-109.
- Black, P. (1998). Leader's Change-Facilitating Actions. **www. Sedl.org / change / facilitate / leaders.html**.
- Cerit, Y. (2001). Bilgi Toplumunda İlköğretim Okulu Müdürlerinin Rollerini. Yayınlanmamış Doktora Tezi, **AİBÜ Sos. Bil. Enstitüsü**.
- Coughlin, E.(1996). Global Perspectives on The Economy. **The Chronicle of Higher Education**. 12.
- Dimmock, C. (2000). Globalisation and Societal Culture. Re-Defining Schooling and School Leadership in The Twenty-First Century. **Compare: A Journal of Comparative education**, 30 (3) 303-313.
- Geiselhart, K. (2000). Teaching Technology to Share. **Seventh International Literacy and Education Research Network Conference on Learning**. RMIT University, Melbourne.
- Gibson, I. & J. Schiller & R. Turk. (2003). A Global Online Forum For Educational Leadership. **www.gi.wichita.edu**.
- Harvey, M. & M. Novicevic. (2002). The Hyper Competitive Global Marketplace: The Importance of Intuition and Creativity in Expatriate Managers. **Journal of World Business** 37, 127-138.
- Held, D. & J. Perrat & A. McGrew & D. Goldblatt. (1999). **Global Transformations: Politics, Economics and Culture**. London: Stanford University Press.
- Hilke, H. & N. Nummela & S. Hansen. (2003). Globalization and Corporate World. **www. Tukkk.fi/markinointi/ku/MillanGlobal**.
- Hill, P. T. & J. W. Guthrie. (1999). A New Research Paradigm For Understanding (And Improving) Twenty-First Century Schooling. Edit: J. Murphy & K. Louis. San Francisco: Jossey-Bass inc., 511-523.
- Karadal, H. (2002). Küreselleşme sürecinde KOBİ Yöneticilerinin Profili Üzerine Bir Araştırma. 21.Yüzyılda KOBİ'ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu, **Doğu Akdeniz Üniv**.
- Kedia, B.L. & A. Mukherji. (1999). Global Managers: Developing A Mindset For Global Competitiveness. **Journal of World Business**, 34 (3), 230-251.

Kirkwood, T. F. (2001). Our global Age Requires Global Education: Clarifying Definitional Ambiguities. **Social Studies**, **92** (1),10-19.

Le Roux, Johann. "Re-Examining Global Education's Relevance Beyond 2000." **Research in Education**. Issue: 65, 2001, ss. 70-81.

Lewis, Brain & Jennifer Jenson & Richard Smith. "The Global and The Local: Policy Processes For Education." **International Electronic Journal For Leadership in Learning**, vol: 7, issue: 10, 2003.

Öğüt, A.(2001). **Bilgi Çağında Yönetim**. Ankara: Nobel Yayınları.

Öztürk, A. (1998). **Küreselleşen Dünya'da Yöneticilik**. Ankara: Nobel yayınları.

Özkalp, E. ve Ç. Kirel. (2000). Globalleşen Örgütler ve Örgütsel davranışın Bu Süreçteki Yeri ve Yeni İlgi Alanları. 8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, **Erciyes Üniv.**, 447-462.

Rhinesmith, S. H. (1992). Global Mindset For Global Managers. **Training & Development**, october, 63-70.